

1864. Man skrev den Gang lange Artilleri i Aviserne om, hvor Danmark skulde tage sin Stilling, hvis vi fik Krig. Der var i mange Aar Udsigt til Krig; man vidste altsaa, den vilde komme. Et Parti holdt paa Dannevirke-Stillingen, et andet paa Dybbøl-Stillingen. Følgen af denne Strid var, at vi fik ikke gjort noget Ordentligt, hverken paa det ene eller paa det andet Sted. Ved Dannevirke var der nogle Standsere, paa Dybbølbjerg nogle, Fredericia blev noget udbedret, og det var det Hele. Da Krigen kom i 1864 eller i Slutningen af 1863, da vare vi ikke saa forberedte, som vi skulde have været. Da vi havde forladt Dannevirke og kom til Dybbøl, vidste det sig ogsaa, at vore Vaaben stode langt under vore Modstanderes, idet Preussierne kunne vælge sig en Stilling saa langt borte fra vor Stilling, at vore glatløbende Kanoner ikke kunde naae dem, medens deres Kanoner ikke blot kunde naae vore Standsere, men ogsaa Sønderborg By, som laa bagved. Det var til stort Tab for os. Dersom vi havde haft Dybbøl ordentlig befæstet, og havde haft ordentlige Vaaben, der vare tidsbærende, havde vi kunnet holde Stillingen, indtil Londonerkonferencen sammentraadte; men nu mistede vi Dybbøl, og Sydslesvig blev overvundet af Tjenden lige op til Limfjorden. Det var en daarlig Stilling for os at begynde Underhandlinger i, og dertil kom, at vort Diplomati misforstod den politiske Situation. Paa Londonerkonferencen kom Delingspørgsmaalet frem. Det blev foreslaaet, saavidt jeg erindrer, af England. Man vilde, at Danmark skulde afstaa de to tytte Hertugdømmer og Slesvig indtil Dannevirke. Da Danmark gik ind paa dette, tilbød vore Modstandere Alabenraa—Lønder-Vinien, og da vi saa senere gik fra Vinien Dannevirke—Eternførde til Slien, blev der af de preussiske Besuldmægtigede paa Konferencen antydet, at vi maaske kunde faae Slesvig til Flensborg. Senere blev der af Preussen foreslaaet en Afstemning i de omtvistede Distrikter, og derefter blev det foreslaaet, at en Opmand skulde afgjøre, hvor Meget der skulde tilfalde begge Parter af de mellem-liggende Distrikter. Men ingen af disse Dele vilde vor Regjering gaa ind paa, den havde naturligvis troet, at den kunde skaffe sig bedre Vilkaar ved at fortsætte Krigen, men den har stølet paa Stormagterne og dernæst ogsaa paa, at Danmarks Kraft ikke var brudt; men det viste sig, at begge disse Antagelser vare feilagtige. Da vi ikke vilde følge Stormagternes Raad, forlode de os, og Danmarks Kraft var tillige brudt, saa at vi maatte slutte Freden, saaledes som vi

kunde faae den. Det var Grunden til, at Freden blev saa slet, men ikke det, at vi forsvarede os. Det forekommer mig, at der i denne Krigs Udsald i alt Fald ligger en Opfordring til os om at væbne os i Tide saa godt, vi kunne, og dertil maa vel ogsaa høre et befæstet Kjøbenhavn. Vi, som anse Kjøbenhavns Befæstning for nødvendig, ville ligesaa lidt som de Herrer fra den anden Side, at Danmark finansielt skal ødelægges ved Befæstningsanlæg; vi forlange kun, at der skal gøres, hvad vi have Raad til at gjøre. Jeg kan ikke komme bort fra den Tanke, at Danmarks Bestaaen i en kommende europæisk Krig er stærkt truet, dersom vi ikke have vort Forsvarsvæsen i tilstrækkelig Orden. Jeg tror ikke, at Tyskland vinder eller trækker efter flere Erobring, det er mæt, men et Spørgsmaal er det, om ikke Tyskland, naar det kommer i Krig med en anden Stormagt, er bange for, at vi skulle være et let Bytte for deres Modstandere, og at de skulde tage Kjøbenhavn som Operationsbasis. Er Kjøbenhavn derimod befæstet, saa antager jeg, at Tyskland vil være mere rolig, og ikke i en Haandevending tage os for at komme Modstanderne i Forsjøbet, det kunde det ellers være nødt til. Derfor tror jeg, det vil være det vigtigste at befæste Kjøbenhavn. Det ærede Medlem for Viborg Amts 4de Valgkreds (Kjær) jagde for en Del Dage siden, at det danske Folk var enigt i sin Modstand mod Kjøbenhavns Befæstning, men det er jo ikke Tilfældet. En stor Del af det danske Folk arbejder og har i mange Aar arbejdet for Kjøbenhavns Befæstning. Det ærede Medlem anførte selv Selvbefæstningen, og den er jo netop et Bevis for, at en stor Del af Befolkningen ønsker Kjøbenhavns Befæstning. Naar man ikke bruger Ord alene, men ogsaa bringer betydelige Ofre, maa Meningen være alvorlig, og det er den i dette Tilfælde. Det ærede Medlem tillod sig at kalde denne alvorlige Sag, Fædrelandets Forsvar, som Befæstningsagen jo dog ogsaa er, baade det Væmmeligste og Modbydeligste, han havde seet. Det ærede Medlem viser derved kun en sørgelig Mangel paa Forstaelse af, hvad der ligger bagved, nemlig Landets Forsvar. Selvbefæstningen er slet ikke at betragte som en Demonstration fra et politisk Parti, men den er netop kommen frem som Noget, der skulde ligge udenfor Partierne. Det er lidt nok sagt, og der er ogsaa meget ansete Venstremænd, der arbejde varmt for Selvbefæstningen, og der er Andre, der i ethvert Tilfælde anerkjende, at der er noget Alvorligt og Godt derved. Saa er der foruden dem, der arbejde for selve Selvbefæstningen, mange andre Med-